

KOMPARATIVNA I STRUKTURNA ANALIZA IZVJEŠTAJA O NOVČANOM TIJEKU NA PRIMJERU PODUZEĆA SLOBODNA DALMACIJA D.D. SPLIT

Baković, Jakov

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:870741>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-30**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

**KOMPARATIVNA I STRUKTURNA ANALIZA
IZVJEŠTAJA O NOVČANOM TIJEKU NA
PRIMJERU PODUZEĆA SLOBODNA
DALMACIJA D.D. SPLIT**

Mentor:

mr. Ivana Perica

Student:

Jakov Baković

Split, rujna, 2016.

SADRŽAJ:

1. UVOD	4
1.1. Definicija problema	4
1.2. Cilj rada	4
1.3. Metode rada	5
1.4. Struktura rada	5
2. SADRŽAJ I STRUKTURA IZVJEŠTAJA O NOVČANOM TIJEKU	6
2.1. Pojam i vrste financijskih izvještaja	6
2.2.1. Bilanca	
2.2.2. Račun dobitka i gubitka.....	6
2.2.3. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti.....	9
2.2.4. Izvještaj o promjenama kapitala.....	10
2.2.5. Bilješke uz financijske izvještaje.....	10
2.2.6. Izvještaj o novčanom toku.....	11
2.2.6.1. Temeljni pristup utvrđivanju novčanih tijekova i definicije pojmov.....	11
2.2.6.2. Izvješće o novčanim tjeakovima po izravnoj metodi.....	14
2.2.6.3. Izvješće o novčanim tjeakovima po neizravnoj metodi.....	18
2.2.6.4. Analiza izvješća o novčanim tjeakovima kao temelj za procjenu uspješnosti upravljanja novčanim resursima.....	22
2.2.6.5. Opći pristup izradi izvješća o novčanim tjeakovima i njegovoj analizi.....	23
3. TEMELJNI POSTUPCI ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA	24
3.1. Analiza komparativnih i strukturnih financijskih izvještaja	24
3.1.2. Provedba horizontalne analize.....	24
3.1.3. Provedba vertikalne analize.....	25
3.2. Pokazatelji analize na temelju izvješća o novčanom toku	26
3.2.1. Pokazatelj ocjene likvidnosti i solventnosti.....	26
3.2.2. Pokazatelj kvalitete dobiti	28
3.2.3. Pokazatelj kapitalnih izdataka	28
3.2.4. Pokazatelj povrata novčanog toka.....	29
4. KOMAPARATIVNA I STRUKTURNA ANALIZA IZVJEŠTAJA O NOVČANOM TIJEKU NA PRIMJERU SLOBODNA DALMACIJA D.D. SPLIT	31
4.1. Uvod u poslovanje poduzeća Slobdna Dalmacija d.d.	31
4.2. Analiza komparativnih i strukturnih financijskih izvještaja	32
5. ZAKLJUČAK	37
LITERATURA	39

SAŽETAK	40
SUMMARY	41

1. UVOD

Način poslovanja svih poduzeća karakterizira potreba za stalnom težnjom ka daljnjem rastu i razvoju. Kako bi poduzeća bila u mogućnosti držati korak sa sve jačom konkurencijom kao i promjenjivom tržišnom okolinom, bitna je kontinuirana provjera ključnih financijskih čimbenika kojima poduzeće raspolaže. Financijska izvješća namijenjena su kako unutarnjim tako i vanjskim korisnicima i zbog toga trebaju biti standardizirana kako bi se mogla lakše tumačiti te međusobno uspoređivati. Moraju biti realno prikazana, a to znači da se sve promjene koje su nastale u poslovnoj godini moraju prikazati, bez iznimke, tako da prikazuju realno stanje i tijek poslovanja poduzeća.

1.1. Definicija problema

U ovome radu bit će prikazani postupci i rezultati provedbe analize izvještaja o novčanom tijeku na primjeru poduzeća Slobodna Dalmacija d.d., Split. Problem istraživanja ovog rada predstavlja specifičnosti analize izvještaja o novčanom tijeku postupcima komparativne i strukturne analize.

Za analizu je odabrano jedino od najvećih tiskanih medija u Republici Hrvatskoj. Analiza će se temeljiti na financijskim izvještajima o novčanim tokovima, za razdoblje od 2013. do 2015. godine. Na taj će se način ukazati na važnost analize financijskih izvještaja kao osnove za planiranje i upravljanje poduzeća.

1.2. Cilj rada

Cilj rada je da objasni računovodstvene postupke komparativne i strukturne analize izvještaja o novčanom tijeku na praktičnom primjeru. Pomoću navedenih pokušati će se doći do informacija o dosadašnjem i predviđanjima za buduće poslovanje i financijsku stabilnost promatranog poduzeća.

1.3. Metode rada

Metode koje su se koristile za ovaj rad su sljedeće:

- Metoda analiza – je postupak znanstvenog istraživanja i objađnjavanja stvarnosti putem raščlanjivanja složenih cjelina na manje djelove, odnosno na njihove elemente. Raščlanjuju se složeni pojmovi, sudovi i zaključci na njihove dijelove.
- Metoda sinteza - je postupak znanstvenog istraživanja i objašnjavanja stvarnosti putem sinteze jednostavnih sudova u složenije.
- Metoda deskripcije - jednostavno opisivanje/ prikazivanje nekih procesa, činjenica ili dr. i utvrđivanje njihovih veza, bez da se ulazi u dubinu.
- Metoda kompilacije - koristi rezultate tuđeg istraživanja znanstveno istraživačkog rada, odnosno tuđih opažanja, stavova, zaključaka i spoznaja.

1.4. Struktura rada

Rad je podijeljen na pet poglavlja. Nakon uvodnog razmatranja, u drugom poglavlju, bit će opisana temeljna financijska izvješća, odnosno bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom tijeku, izvještaj o promjeni glavnice i bilješke uz financijska izvješća. Bilanca prikazuje obujam i strukturu imovine, kapitala i obveza kojim poduzeće raspolaže na određen dan, račun dobiti i gubitka prikazuje uspješnost poslovanja poduzeća kao razliku između ostvarenih prihoda i rashoda, dok izvještaj o novčanom toku prikazuje priljeve i odljeve novca i novčanih ekvivalenata za određeno razdoblje, te izvještaj o promjeni glavnice koji prikazuje promjene kapitala između tekuće i prethodne godine. U trećem poglavlju nastoji se objasniti instrumenti i postupci provedbe analize financijskih izvještaja te njihova važnost u ocjeni kvalitete poslovanja. Detaljnije će se razraditi provedba horizontalne i vertikalne analize komparativnih, odnosno strukturnih financijskih izvještaja, kao i analiza putem financijskih pokazatelja. U četvrtom poglavlju, sva prethodno navedena teorijska znanja, bit će primijenjena za provedbu trogodišnje financijske analize s konkretnim podacima poduzeća Slobodna Dalmacija d.d., za razdoblje od 2013. do 2015. godine. Na kraju, na temelju dobivenih podataka provedbom analize izvještaja o novčanom tijeku, zaključit će se o uspješnosti poslovanja samog poduzeća.

2. SADRŽAJ I STRUKTURA IZVJEŠTAJA O NOVČANOM TIJEKU

2.1. Pojam i vrste financijskih izvještaja

Osnovni cilj financijskog računovodstva je izrada financijskih izvještaja. Međutim, financijsko računovodstvo izrađuje i druge obvezatne izvještaje kao što su porezne izvještaji, evidencije o isplaćenim osobnim primanjima zaposlenih i sl. Pored toga, računovodstvo vodi i mnoge druge potrebne evidencije¹. Godišnje financijske izvještaje čine²:

1. izvještaj o financijskom položaju (bilanca)
2. račun dobiti i gubitka
3. izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti
4. izvještaj o novčanim tokovima
5. izvještaj o promjenama kapitala
6. bilješke uz financijske izvještaje.

Strukturu i sadržaj godišnjih financijskih izvještaja potpisuje ministar financija na prijedlog Odbora i objavljuju se u „Narodnim novinama“ (čl. 15. St. 4. Zakona o računovodstvu)³.

Obveznici vođenja poslovnih knjiga i financijskog izvješćivanja jesu svi poduzetnici čije je sjedište u Republici Hrvatskoj⁴. Poslovne knjige, financijski izvještaji i drugi izvještaji sastavljaju se na hrvatskom jeziku, latiničnim pismom i u hrvatskoj valutnoj jedinici. Financijski izvještaji sastavljaju se za poslovnu godinu koja je kalendarska godina, a iznimno, zbog sezonske prirode djelatnosti, izvještaji mogu biti sastavljeni za poslovnu godinu koja je različita od kalendarske godine.

¹ Belak, V. (2006): Profesionalno računovodstvo, Zgombić & Partneri – nakladništvo i informatika d.o.o., Zagreb, str. 36.

² Narodne novine, (2015) Zakon o računovodstvu, Hrvatski sabor Zagreb, broj 79.

³ Skupina autora (2012): Računovodstvo poduzetnika s primjerima knjiženja, Zagreb, RRiF-plus d.o.o. str. 44.

⁴ Bolfek, B. et al. (2012.) Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke. Ekonomski vjesnik, dostupno na: http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=126288 (posjećeno 26.8.2016.)

2.2.1. Bilanca

Bilanca predstavlja računovodstveni prikaz stanja i strukture imovine i njenih izvora promatranog subjekta u određenom trenutku, tj. na određeni dan, izraženih u financijskim terminima. Računovodstvenim jezikom imovina se naziva AKTIVA, a izvori imovine su PASIVA. Temeljna računovodstvena jednakost pri sastavljanju bilance glasi AKTIVA jednako OBVEZE plus VLASTITI KAPITAL. Temeljna računovodstvena jednakost zasniva se na „konceptu dvostrukog promatranja“ između imovine i njenih izvora. prema temeljnoj računovodstvenoj jednakosti može se izvesti horizontalni prikaz bilance⁵.

Važno je napomenuti da poslovna godina započinje sastavljanjem početne bilance (prikazani su imovina i njeni izvori po strukturi i vrijednosti s kojima se započinje nova poslovna godina ili započinje novoosnovano poduzeće), a završava sastavljanjem završne bilance (prikazani su imovina i njeni izvori po strukturi i vrijednosti nakon što su u nju unesene promjene u aktivni i pasivi koje su posljedica ekonomskih aktivnosti tekuće poslovne godine. Ovdje se i unosi rezultat poslovanja)⁶. Početna bilanca prilikom osnivanja trgovačkog društva temeljimo na provedenom popisu imovine i obveza i to s danom upisa u trgovački registar. Društva koja kontinuirano posluju sastavljaju bilancu krajem poslovne godine, tj. s 31. prosinca⁷.

2.2.2. Račun dobitka i gubitka

Račun dobiti i gubitka prikazuje prihode i rashode (uključivši i poreze) tijekom izvještajnog razdoblja (najčešće jedne godine) te razliku između prihoda i rashoda tj. dobitak ili gubitak⁸. Temeljena razlika između bilance i računa dobiti i gubitka sastoji se u tome što bilanca prikazuje stanje imovine i njenih izvora na određeni dan, dok račun dobiti i gubitka prikazuje financijski rezultat ostvaren u određenom vremenskom razdoblju⁹.

⁵ Belak, V. (2006): Profesionalno računovodstvo, Zgombić & Partneri – nakladništvo i informatika d.o.o., Zagreb, str. 48.

⁶ Belak, V. (2006): Profesionalno računovodstvo, Zgombić & Partneri – nakladništvo i informatika d.o.o., Zagreb, str. 49.

⁷ Skupina autora (2012): Računovodstvo poduzetnika s primjerima knjiženja, Zagreb, RRiF-plus d.o.o. str. 4.

⁸ Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, RRiF-plus d.o.o., str. 25.

⁹ Belak, V. (2006): Profesionalno računovodstvo, Zgombić & Partneri – nakladništvo i informatika d.o.o., Zagreb, str. 59.

Račun dobiti i gubitka obavezno se sastavlja za razdoblje poslovne godine. Za obračunska međurazdoblja u tijeku godine sastavlja se ovisno o odluci uprave poduzetnika. U ovom izvještaju sučeljavaju se prihodi i rashodi obračunskog razdoblja s time da se rashodi iskazuju po metodi ukupnih troškova, a troškovi se klasificiraju po prirodnim vrstama. Osnovna struktura i sadržaj računa dobiti i gubitka je ovaj¹⁰:

1. Poslovni prihodi
2. Poslovni rashodi
3. Finacijski prihodi
4. Finacijski rashodi
5. Udio u dobitku od pridruženih poduzetnika
6. Udio u gubitku od pridruženih poduzetnika
7. Izvanredni – ostali prihodi
8. Izvanredni – ostali rashodi
9. Ukupni prihodi
10. Ukupni rashodi
11. Dobit ili gubitak prije oporezivanja
12. Porez na dobit
13. Dobit ili gubitak razdoblja

Rashodi su smanjenja ekonomskih koristi kroz obračunsko razdoblje u obliku odljeva ili iscrpljenja sredstva ili stvaranja obveza što za posljedicu ima smanjenje kapitala, a u svrhu povećanja prihoda odnosno dobiti (čl. 11., st. 1., Pravilnika o porezu na dobit). Rashodi se priznaju u računu dobiti i gubitka kada smanjenje budućih ekonomskih koristi proizlazi iz smanjenja imovine ili povećanja obveza i koje se može pouzdano izmjeriti¹¹. Rashodi se priznaju u računu dobiti i gubitka na temelju izravne povezanosti između nastalih troškova i određene stavke prihoda. Npr. trošak prodanih proizvoda priznaje se u rashode istodobno kad i prihod od prodaje proizvoda. Rashod se odmah priznaje u izvještaju dobiti kada neki izdatak ne stvara buduće ekonomske koristi, ili u razmjeru u kojem buduće ekonomske koristi nisu takve, ili su prestale biti takve, da se kvalificiraju u bilanci kao imovina.¹² Rashod se također priznaje u izvještaju o dobiti u onim slučajevima kada je obveza nastala bez priznavanja

¹⁰ Skupina autora (2012): Računovodstvo poduzetnika s primjerima knjiženja, Zagreb, RRiF-plus d.o.o. str. 49.

¹¹ Belak, V. (2006): Profesionalno računovodstvo, Zgombić & Partneri – nakladništvo i informatika d.o.o., Zagreb, str. 63.

¹² Belak, V. (2006): Profesionalno računovodstvo, Zgombić & Partneri – nakladništvo i informatika d.o.o., Zagreb, str. 63.

imovine, primjerice kada se pojavi obveza po garanciji za proizvod. Praktičnim riječima rečeno, rashodi su smanjenja ekonomskih koristi izražena i mjerena troškovima sadržanim u prodanim dobrima, kao i ostali administrativni i slični troškovi učinjeni u određenom razdoblju¹³.

Kod priznavanja rashoda, također vrijedi načelo „nastanka događaja“, a ne „načelo blagajne“. Naime, za priznavanje rashoda nije bitno da li je neki trošak ili rashod isplaćen, nego je bitno da je nastao.

Prihod je bruto priljev novca, potraživanja ili drugih nadoknada, koji proizlazi iz tijeka redovitih aktivnosti trgovačkog društva od prodaje robe, pružanje usluga i od korištenja, od strane drugih osoba, resursa društva koji donosi kamatu, tantijeme i dividende.¹⁴ Prihod se mjeri potraživanjima od kupaca za isporučenu im robu i obavljene im usluge. Za priznavanje prihoda primjenjuje se načelo priznavanja prihoda“ prosudbom prava raspolaganja i rizika“ temeljem kriterija iz MRS-a br.18, a ne načelo naplaćene realizacije. Uz to, prihodi mogu proizići od otpisa obveza, viškova, pozitivnih tečajnih razlika, značajnih promjena u računovodstvenoj procjeni nastaloj izmjenom propisa i tome slično¹⁵. U menadžerskom računovodstvu je uobičajeno da se svi prihodi dijele na¹⁶:

- prihode od prodaje uz osnovne djelatnosti
- i ostale prihode

2.2.3. Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti

Ovaj izvještaj prezentira sve komponente dobiti ili gubitka kao i komponente ostale sveobuhvatne dobiti. Poduzetnici koji primjenju- ju MSFI imaju pravo izbora između dvije varijante ovoga izvještaja (MRS 1, toč. 81.) i to¹⁷:

- a) kao jedan izvještaj - Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, i

¹³ Belak, V. (2006): Profesionalno računovodstvo, Zgombić & Partneri – nakladništvo i informatika d.o.o., Zagreb, str. 63.

¹⁴ Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, RRiF-plus d.o.o., str. 26.

¹⁵ Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, RRiF-plus d.o.o., str. 26.

¹⁶ Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, RRiF-plus d.o.o., str. 26.

¹⁷ Gulinić, D. et al. (2015) Određene pripreme radnje prije sastavljanja financijskog izvještaja, Računovodstvo i financije, Zagreb 1 (2), str. 7.

b) kao dva izvještaja, i to:

1. zaseban račun dobiti i gubitka i
2. drugom izvještaju koji sadrži sastavne dijelove sveobuhvatne dobiti.

Račun dobiti i gubitka obuhvaća sve prihode i rashode te dobitke i gubitke temeljem kojih se računa raspodjeljiva dobit, a objavljuju se u Izvještaju o dobiti ili Računu dobiti i gubitka. Elementi računa dobiti i gubitka rezultat su menadžmenta poduzetnika. Ostala sveobuhvatna dobit obuhvaća potencijalne prihode i rashode koji su izvan utjecaja menadžmenta, a rezultat su položaja i ekonomskih uvjeta poslovanja poslovnog subjekta. Najčešće su to dobiti i gubici od tečajnih razlika na inozemnim investicijama, nerealizirani dobiti i gubici na financijskoj imovini, promjene revalorizacijskih rezervi i efekti od zaštite na derivativnim instrumentima¹⁸.

2.2.4. Izvještaj o promjenama kapitala

Izvještaj o promjenama kapitala prikazuje analizu glavnih promjena na računima vlasničkog kapitala ili neto vrijednosti u tijeku određenog razdoblja. Navedene promjene najčešće će se odnositi na zadržanu dobit ili preneseni gubitak. Izvještaj o promjeni kapitala posebno je zanimljiv ulagateljima – vlasnicima kapitala, ali i drugima korisnicima informacija.¹⁹

2.2.5. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke su prijeko potrebna dodatna objašnjenja u financijskim izvještajima. Bilješke predstavljaju potonju razradu i dopunu podataka iz bilance, računa dobitka i gubitka i izvještaj o novčanom toku²⁰.

Ovaj izvještaj sastavljaju svi obveznici primjene Zakona. Sastav i obuhvat bilježaka mora biti takav da one trebaju²¹:

- informirati o osnovici za sastavljanje financijskih izvješća i o određenim računovodstvenim politikama koje su izabrane i primijenjene u skladu s računovodstvenim normama;

¹⁸ Gulin, D. et al. (2015) Određene pripreme radnje prije sastavljanja financijskog izvještaja, Računovodstvo i financije, Zagreb1 (2), str. 7.

¹⁹ Skupina autora (2012): Računovodstvo poduzetnika s primjerima knjiženja, Zagreb, RRiF-plus d.o.o. str. 50.

²⁰ Belak, V. (2006): Profesionalno računovodstvo, Zgombić & Partneri – nakladništvo i informatika d.o.o., Zagreb, str.37.

²¹ Skupina autora (2012): Računovodstvo poduzetnika s primjerima knjiženja, Zagreb, RRiF-plus d.o.o. str. 51.

- objaviti informacije prema zahtjevima MSFI-a i HSFI-a koje nisu prezentirane u bilanci, izvještaju o promjeni glavnice ili izvještaju o novčanom tijeku;
- dati dodatne informacije koje nisu dane samim financijskim izvještajima, ali su važne za razumijevanje bilo kojeg od njih.

2.2.6. Izvještaj o novčanom toku

2.2.6.1. Temeljni pristup utvrđivanju novčanih tijekova i definicije pojmova

Novčani tijekovi jesu priljevi i odljevi novca i novčanih ekvivalenata. Novčani ekvivalenti su kratkotrajna, visokokvalitetna ulaganja koja se brzo konvertiraju u poznate svote novca i koja nisu pod velikim utjecajem rizika od promjene vrijednosti. Tipični primjeri novčanih ekvivalenata jesu: kratkoročne državne obveznice, komercijalni zapisi i brzo utrživi vrijednosni papiri, odnosno, vrijednosni papiri s rokom dospjeća kraćim od 90 dana.²²

Izvješće o novčanim tijekovima ili izvješće o tijekovima gotovine daje informacije menadžerima, investitorima i kreditorima o priljevima i odljevima novca tijekom obračunskog razdoblja kao i o rezultatu tog odnosa²³. Iz Izvještaja o novčanim tokovima, kao jednom od temeljnih financijskih izvještaja, poduzetnici i drugi zainteresirani dionici mogu razaznati izvore novca i način njegove uporabe.²⁴ Izvješće o novčanim tijekovima omogućuje procjenu uspješnosti poslovanja gotovinom i procjenu budućih tijekova gotovine.

Radi preglednosti i različitog karaktera pojedinih izvora i načina uporabe novca, izvještaj o novčanim tokovima grupira poduzetničke aktivnosti u tri glavne skupine: poslovne (operativne) aktivnosti, ulagačke (investicijske) aktivnosti i financijske aktivnosti²⁵.

Tri glavna izvješća koja pokazuju izvore i upotrebu raspoloživih novčanih resursa tijekom obračunskog razdoblja²⁶:

1. izvješće o novčanim tjeakovima od operativnih aktivnosti,
2. izvješće o novčanim tjeakovima od investicijskih aktivnosti i

²² Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, RRiF-plus d.o.o., str. 99.

²³ Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, RRiF-plus d.o.o., str. 99.

²⁴ Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, RRiF-plus d.o.o., str. 100.

²⁵ Belak, V. (2006): Profesionalno računovodstvo, Zgombić & Partneri – nakladništvo i informatika d.o.o., Zagreb, str.79.

²⁶ Belak, V. (2006): Profesionalno računovodstvo, Zgombić & Partneri – nakladništvo i informatika d.o.o., Zagreb, str.83.

3. izvješće o novčanim tijekovima od financijskih aktivnosti.

Izvješće o novčanim tijekovima od operativnih aktivnosti pokazatelj je opsega u kojem su operativne djelatnosti trgovačkog društva ostvarile dostatne gotovinske dotoke za očuvanje poslovne sposobnosti. Tijekovi gotovine od operativnih aktivnosti ponajprije proizlaze od glavnih aktivnosti koje stvaraju prihode.

Tablica 1: Primitci i izdatci od poslovnih (operativnih) aktivnost

Primitci	Izdatci
Gotovinska prodaja kupcima	Isplate zaposlenicima za plaće i ostalo
Naplata potraživanja od kupaca	Plaćanja dobavljačima dobara i usluga
Primljeni predujmovi od operativnih aktivnost	Plaćanje poreza i kazni
Primitci od naplaćenih kamata, naknada, provizija	Povrati novca kupcima
Povrati novca od dobavljača	Dani predujmovi za operativne aktivnost
Primitci od dobivenih sudskih parnica, penala	Karitativna plaćanja, donacije i sl
Primitci od refundacija, milodara, donacija, subvencija i sl	

Izvor: Belak, V: Profesionalno računovodstvo prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima, Zgombić & Partneri, Zagreb, 2006., str. 84.

Ulagačke aktivnosti su aktivnosti stjecanja i otuđivanja dugotrajne imovine i drugih ulaganja, koja nisu uključena u novčane ekvivalente. U smislu odljeva, radi se o investicijama, odnosno izdancima za nabavu dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine te izdancima za stjecanje prinosa od financijske imovine. U smislu priljeva, ulagačke aktivnosti predstavljaju otuđenje dugotrajne imovine kojom se stječe novac. Evidentno je riječ o aktivnostima koji se, bilančno gledano, zbivaju u dugotrajnoj (investicijskoj) imovini poduzeća.²⁷

Izvješće o novčanim tijekovima od investicijskih aktivnosti prikazuje primitke od učinjenih investicija i izdatke za nabavu dugotrajnih resursa koji su namijenjeni ostvarenju budućeg dobitka.²⁸

²⁷ Belak. V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, RRiF-plus d.o.o., str. 114.

²⁸ Belak. V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, RRiF-plus d.o.o., str. 115.

Tablica 2: Primitci i izdatci od ulagačkih (investicijskih) aktivnost

Primitci	Izdatci
Primitci od prodaje dugotrajne imovine	Izdatci za nabavu dugotrajne imovine
Novčani primitci od prodaje udjela u drugim tvrtkama ili u zajedničkim pothvatima	Isplate za stjecanje udjela u drugim trgovačkim društvima ili u zajedničkim pothvatima
Novčani primitci od prodaje dužničkih instrumenata	Plaćanje stjecanja obveznica drugih društava
novčani primitci temeljem ugovora za ročnice (futures), ugovora za opcije i zamjene (swaps)	Gotovinski izdatci za otplate zajmova uzetih od trećih stranaka (osim financijskih institucija)
Gotovinski primitci od naplate zajmova danih trećim strankama (osim financijskim institucijama)	Izdatci temeljem ugovora za ročnice (futures), ugovora za opcije i zamjene (swaps)

Izvor: Belak, V: Profesionalno računovodstvo prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima, Zgombić & Partneri, Zagreb, 2006., str. 85.

Financijske aktivnosti su aktivnosti čija su posljedica promjene veličine i sastava uplaćenoga kapitala i dugovanja subjekta. Promatrano bilančno, evidentno se radi o promjenama u izvorima imovine, odnosno u odnosima društva i vlasnika (osnivača, dioničara) i kreditora društva²⁹.

Izješće o novčanim tijekovima od financijskih aktivnosti uključuje transakcije trgovačkog društva s njegovim vlasnicima i transakcije s kreditorima koji posuđuju novac. Financijske aktivnosti uključuju posudbe i vraćanje kratkoročnih i dugoročnih dugova. Međutim, gotovinska plaćanja trgovačke robe dobivene na kredit i plaćanja kamata spadaju u operativne aktivnosti.

Tablica 3: Primitci i izdatci od financijskih aktivnost

Primitci	Izdatci
Primitci novca od izdavanja dionica ili drugih vlasničkih instrumenata	Izdatci za stjecanje ili otkup vlastitih dionica
Primitci od izdavanja obveznica i drugih vrijednosnih papira	Otplata instrumenata dužničkog kapitala
Primitci novca od povrata glavnice kratkoročnih i dugoročnih posudbi drugima	Vraćanje gotovinskih pozajmica
Primitci kredita od financijskih institucija	Vraćanje glavnice duga od kratkoročnih i dugoročnih kreditnih aranžmana

Izvor: Belak, V: Profesionalno računovodstvo prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima, Zgombić & Partneri, Zagreb, 2006., str.86.

²⁹ Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, RRiF-plus d.o.o., str. 113.

Nadalje, izvještaj o novčanom tijeku može se sastaviti primjenom ovih dviju metoda³⁰:

1. **Direktna (izravna) metoda** pri čemu se objavljuju glavne skupine bruto gotovinskih primitaka i bruto gotovinskih izdataka te rezultat u neto iznosu.
2. **Indirektna (neizravna) metoda** kod koje se kalkiliraju neto gotovinski tječkovi iz operativnih aktivnosti na način da se dobitak usklađuje za učinke transakcija nenovčane prirode, za bilo koja razgraničenja ili iskazivanja nastalih događaja proteklih ili budućih operativnih gotovinskih primitaka ili izdataka, te za pozicije prihoda i rashoda koji su vezani za ulaganje u financiranje tijeka gotovine.

Prema direktnoj metodi objavljuju se ukupni primici i ukupni izdaci novca razvrstane poslovnim aktivnostima, dok se kod indirektno metode poslovne aktivnosti ne iskazuju kao bruto primici i kao bruto izdaci, već se neto dobit ili gubitak usklađuje za učinke transakcija nenovčane prirode³¹. Sva suvremena rješenja se zalažu za primjenu direktne metode jer je ona razumljivija za većinu korisnika³².

2.2.6.2. Izvješće o novčanim tijekovima po izravnoj (direktnoj) metodi

Kad se upotrebljava izravna metoda, specificiraju se posebno sve stavke novčanih primitaka i od njih se odbijaju stavke novčanih izdataka. Ta se metoda zove izravna zbog toga što se sve stavke novčanih primitaka i izdataka određuju neposredno. U nastavku slijedi svezna između pozicija prikazanih u izvješću o novčanim tijekovima³³:

- **Gotovina naplaćena od kupaca i naplaćena potraživanja**, Najvažniji i najveći su primici u profitnim organizacijama. Gotovina naplaćena od kupaca i naplaćena potraživanja najčešće su veći od prihoda od prodaje za svotu poreza na promet koji je prihod države. Stvarni novčani primitci će se razlikovati od prihoda od prodaje za naplaćena potraživanja iz protekle godine i ne naplaćena potraživanja iz tekuće godine.
- **Naplaćene kamate**. Kamate se uključuju u prihode razdoblja na koje se odnose na vremenskoj razmjernoj osnovi. Prema tome, u prihode treba priznati kamate koje se odnose na poslovnu godinu i to do posljednjeg dana neovisno o tome što će kamata

³⁰ Belak. V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, RRiF-plus d.o.o., str. 104.

³¹ Skupina autora (2012): Računovodstvo poduzetnika s primjerima knjiženja, Zagreb, RRiF-plus d.o.o. str. 50.

³² Skupina autora (2012): Računovodstvo poduzetnika s primjerima knjiženja, Zagreb, RRiF-plus d.o.o. str. 50.

³³ Belak. V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, RRiF-plus d.o.o., str. 112.

biti naplaćena u sljedećoj poslovnoj godini. Pritom treba istaknuti da sva potraživanja ne moraju biti i naplaćena u okviru obračunskog razdoblja pa primitci od kamata mogu biti manji nego prihodi od kamata. Tada na računu potraživanja za obračunane kamate ostaje dugovni saldo koji se prenosi u iduću godinu.

- **Plaćanje dobavljačima za robu.** Obveze prema dobavljačima u zemlji koji su obveznici poreza na dobit nastaju na temelju primljene isporuke dobara ili usluga, a knjiže se na temelju primljenog računa³⁴. Međutim, potrebno je naglasiti da podmirivanje obveza prema dobavljačima koje nije izvršeno u novcu nego na drugi način ne ulazi u novčane tjemkeve.
- **Plaćanje ostalih operativnih troškova.** Čini značajne izdatke tijekom obračunskog razdoblja. To su troškovi uprave i prodaje te troškovi istraživanja i razvoja i njima slični troškovi.
- **Plaćene kamate.**³⁵ Mogu biti posljedica kratkoročnih i dugoročnih uzetih posudbi ili kredita.
- **Kamate i ostali troškovi** posudbe prikazat će se kao financijski rashod poduzeća u razdoblju u kojem su nastali. Izuzetak čine kamate koje se mogu pripisati kvalificiranoj imovini, koje se sukladno odredbama MSFI-a i HSFI-a u određenim uvjetima mogu kapitalizirati. “ Osim kamata koje se plaćaju kao naknada za korištenje posuđenih sredstava putem primjerice kredita ili emisije dužničkih vrijednosnih papira, postoje i zatezne kamate koje se plaćaju u slučaju kašnjenja podmirjenja obveza.
- **Izdaci za porez na promet.** Pojavljuju se kao posljedica naplata poreza u korist države. Zbog toga se porezi na promet sadržani u fakturi storniraju s prihoda i prbacuju na obveze za porez ili se ukupna faktura vrijednosti razdvaja i knjiži odvojeno na račun prihoda i račun obveza za porez.
- **Plaćeni porez na dohodak po godišnjem obračunu i uplaćene akontacije poreza na dobitak vode se na istom računu.** Porezna osnovica je dobit uvećana i umanjena prema odredbama Zakona o porezu na dobitak. Plaćeni porez na dobitak po godišnjem obračunu i uplaćene akontacije poreza na dobitak vode se na istom računu.³⁶ Oni su

³⁴ Belak, V. (2006): Profesionalno računovodstvo, Zgombić & Partneri – nakladništvo i informatika d.o.o., Zagreb, str.403.

³⁵ Skupina autora (2012): Računovodstvo poduzetnika s primjerima knjiženja, RRiF-plus d.o.o. Zagreb, str. 818.

³⁶ Belak, V. (2006): Profesionalno računovodstvo, Zgombić & Partneri – nakladništvo i informatika d.o.o., Zagreb, str.74.

posljedica stvorene obveze prema porezu zbog ostvarenog rezultata prethodne i tekuće godine. To su izdaci tj. odljevi novčanih sredstava koji se po pravilu ne poklapaju sa stvorenim obvezom.

- **Naplata od prodaje dugotrajne materjalne imovine.** Predstavljaju primitke od investicijskih aktivnosti. Na novčane tijekomove utječe samo stvarno naplaćena svota bez obzira na vrijednost sredstava koja su prodana. Zbog toga se u okviru izravne metode uključuje samo promet računa „prohodi od prodaje sredstava rada“ koji znači novčane primitke.
- **Novčana plaćanja nabave dugotrajne materjalne imovine.** Pojavljuju se kad je neko kupljeno sredstvo, u cijelini i djelomice, plaćeno sa žiro-računa.
- **Priljev od naplate za upisani kapital koji je pozvan da se plati jest specifični primitak od upisanog kapitala koji nije uplaćen prilikom upisa društva kapitala u trgovački registar.** U novčane tijekomove ulaze samo primici od uplate dioničara. Kad se ozrađuje izvješće o novčanim tijekomovima ne može se uzeti jednostavno povećanje potražne strane računa „upisani kapital“ jer povećanja mogu biti posljedica ne novčanih transakcija kao što je priključivanje zadržanog dobitka upisanom kapitalu i tome slično.
- **Priljev od povratka danih kratkoročnih kredita.** Uobičajeni je primitak gotovine koji, kad je glavnica kredita u pitanju, ne utječe na dobitak tekuće godine ali utječe na novčane tijekomove jer povećava stanje gotovine na žiro- računu. Kad se glavnica i kamate knjiže kao jedinstvene obveze, izdaci i primici se svrstavaju u financijske aktivnosti, kad se glavnica i kamate knjiže kao posebne obveze onda se tijekomovi gotovine po osnovi kamat svrstavaju u operativne aktivnosti a glavnice u financijske aktivnosti.
- **Gotovinske isplate dividend.**³⁷ Uobičajeni su izdaci koji nastaju svake godine i mogu znatno utjecati na novčane tijekomove. Ako je zadržani dobitak iz proteklih razdoblja dostatno velik, nema prepreka da se u dividende isplati i veća svota od svote dobitka ostvarenog u okviru završnog računa po kojem se dividende isplaćuju.

³⁷ Grubišić, D. (2013): Poslovna ekonomija, Split, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet, str. 269.

Tablica 4: Izvještaj o novčanim tokovima (direktna metoda)

Oznaka pozicije	Naziv pozicije
	NOVČANI TOKOVI OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI
1.	Novčani primici od kupaca
2.	Novčani primici od tantijema, naknada, provizija i slično
3.	Novčani primici od osiguranja za naknadu šteta
4.	Novčani primici s osnove povrata poreza
5.	Novčani izdaci dobavljačima
6.	Novčani izdaci za zaposlene
7.	Novčani izdaci za osiguranje za naknade šteta
8.	Ostali novčani primici i izdaci
I	Novac iz poslovanja
9.	Novčani izdaci za kamate
10.	Plaćeni porez na dobit
A)	NETO NOVČANI TOKOVI OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI
	NOVČANI TOKOVI OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI
1.	Novčani primici od prodaje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine
2.	Novčani primici od prodaje financijskih instrumenata
3.	Novčani primici od kamata
4.	Novčani primici od dividendi
5.	Novčani primici s osnove povrata danih zajmova i štednih uloga
6.	Ostali novčani primici od investicijskih aktivnosti
II	Ukupno novčani primici od investicijskih aktivnosti
1.	Novčani izdaci za kupnju dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine
2.	Novčani izdaci za stjecanje financijskih instrumenata
3.	Novčani izdaci s osnove danih zajmova i štednih uloga
4.	Stjecanje ovisnog društva, umanjeno za stečeni novac
5.	Ostali novčani izdaci od investicijskih aktivnosti
III	Ukupno novčani izdaci od investicijskih aktivnosti
B)	NETO NOVČANI TOKOVI OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI
	NOVČANI TOKOVI OD FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI
1.	Novčani primici od povećanja temeljnog (upisanog) kapitala
2.	Novčani primici od izdavanja vlasničkih i dužničkih financijskih instrumenata
3.	Novčani primici od glavnice kredita, pozajmica i drugih posudbi
4.	Ostali novčani primici od financijskih aktivnosti
IV	Ukupno novčani primici od financijskih aktivnosti
1.	Novčani izdaci za otplatu glavnice kredita, pozajmica i drugih posudbi i dužničkih financijskih instrumenata
2.	Novčani izdaci za isplatu dividendi

3.	Novčani izdaci za financijski najam
4.	Novčani izdaci za otkup vlastitih dionica i smanjenje temeljnog (upisanog) kapitala
5.	Ostali novčani izdaci od financijskih aktivnosti
V	Ukupno novčani izdaci od financijskih aktivnosti
C)	NETO NOVČANI TOKOVI OD FINACIJSKIH AKTIVNOSTI
1.	Nerealizirane tečajne razlike po novcu i novčanim ekvivalentima
D)	NETO POVEĆANJE ILI SMANJENJE NOVČANIH TOKOVA
E)	NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA POČETKU RAZDOBLJA
F)	NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA KRAJU RAZDOBLJA

Izvor: Narodne novine, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_09_96_1849.html (10.09.2016.)

2.2.6.3. Izvješće o novčanim tijekovima po neizravnoj (indirektnoj) metodi

Izvješće o novčanim tijekovima po neizravnoj metodi prikazuje novac osiguran od operativnih aktivnosti u obliku neto dobitka koji se korigira za stavke promjena na računima koji utječu na novčane tijekove i stanje novca. To znači da se do novčanog tijeka dolazi na neizravan način. Na primjer, deprecijacija materijalne imovine koja predstavlja trošak i rashod u smislu računa dobitka i gubitka, ne predstavlja novčani izdatak pa se zato dodaje neto dobitku kao pozitivna stavka novca³⁸.

Prilagodbe koje treba izvršiti, mogu se razvrstati u sljedeća tri tipa³⁹:

1. Prilagodbe za stavke koje se ne uključuju u tijekove gotovine, kao što su amortizacija i deprecijacija.
2. Prilagodbe za promjene u ne novčanoj tekućoj aktivi i tekućoj pasivi koje su u svezi s operativnim aktivnostima.
3. Isključivanje dobitaka i gubitaka koji ne proizlaze od operativnih aktivnosti nego se odnose na investicijske i financijske aktivnosti.

³⁸ Belak. V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, RRiF-plus d.o.o., str. 115.

³⁹ Belak. V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, RRiF-plus d.o.o., str. 115.

Utjecaji na novčane tijekove su slijedeći⁴⁰:

a) Utjecaji koji na novčane tijekove proizvodi račun dobitka/gubitka

1. Amortizacija nematerjalne aktive i deprecijacija materjalne aktive znače rashod, ali ne znače izdatak pa stoga **ne smanjuju novčani tijek**, nego se pribrajaju neto dobitku kao pozitivna stavka.
2. Operativni, investicijski i financijski dobitci utječu pozitivno na tijek gotovine tj. **povećavaju novčani tijek**.
3. Operativni, investicijski i financijski gubitci utječu negativno na novčani tijek tj. **smanjuju novčani tijek**.

b) Utjecaji koje na novčane tijekove proizvode promjene u pozicijama bilance

1. Ako se pasiva drži konstantnom, tad je i zbroj pozicija aktive konstantan.
2. Ako se sve pozicije, osim novčanih računa, drže konstantnima, a pozicije pasive se mijenjaju primjenom temeljne računovodstvene jednakosti dolazi se do sljedećih pravila o utjecajima promjena računa pasive na novčane račune aktive, tj. na novčane tijekove.

⁴⁰ Belak. V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, RRiF-plus d.o.o., str. 116.

Tablica 5: Izvještaj o novčanim tokovima (indirektna metoda)

Oznaka pozicije	Naziv pozicije
	NOVČANI TOKOVI OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI
1.	Dobit prije oporezivanja
2.	Usklađenja:
a	Amortizacija
b	Dobici i gubici od prodaje i vrijednosna usklađenja dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine
c	Dobici i gubici od prodaje, nerealizirani dobiti i gubici i vrijednosna usklađenja financijske imovine
d	Prihodi od kamata i dividendi
e	Rashodi od kamata
f	Rezerviranja
g	Tečajne razlike (nerealizirane)
h	Ostala usklađenja za nenovčane transakcije i nerealizirane dobitke i gubitke
I	Povećanje ili smanjenje novčanih tokova prije promjena u radnom kapitalu
3.	Promjene u radnom kapitalu
a	Povećanje ili smanjenje kratkoročnih obveza
b	Povećanje ili smanjenje kratkotrajnih potraživanja
c	Povećanje ili smanjenje zaliha
d	Ostala povećanja ili smanjenja radnog kapitala
II	Novac iz poslovanja
4.	Novčani izdaci za kamate
5.	Plaćeni porez na dobit
A	NETO NOVČANI TOKOVI OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI
	NOVČANI TOKOVI OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI
1.	Novčani primici od prodaje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine
2.	Novčani primici od prodaje financijskih instrumenata
3.	Novčani primici od kamata
4.	Novčani primici od dividendi
5.	Novčani primici s osnove povrata danih zajmova i štednih uloga
6.	Ostali novčani primici od investicijskih aktivnosti
III	Ukupno novčani primici od investicijskih aktivnosti
1.	Novčani izdaci za kupnju dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine
2.	Novčani izdaci za stjecanje financijskih instrumenata
3.	Novčani izdaci s osnove danih zajmova i štednih uloga za razdoblje
4.	Stjecanje ovisnog društva, umanjeno za stečeni novac
5.	Ostali novčani izdaci od investicijskih aktivnosti
IV	Ukupno novčani izdaci od investicijskih aktivnosti

B	NETO NOVČANI TOKOVI OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI
	NOVČANI TOKOVI OD FINACIJSKIH AKTIVNOSTI
1.	Novčani primici od povećanja temeljnog (upisanog) kapitala
2.	Novčani primici od izdavanja vlasničkih i dužničkih financijskih instrumenata
3.	Novčani primici od glavnice kredita, pozajmica i drugih posudbi
4.	Ostali novčani primici od financijskih aktivnosti
V	Ukupno novčani primici od financijskih aktivnosti
1.	Novčani izdaci za otplatu glavnice kredita, pozajmica i drugih posudbi i dužničkih financijskih instrumenata
2.	Novčani izdaci za isplatu dividendi
3.	Novčani izdaci za financijski najam
4.	Novčani izdaci za otkup vlastitih dionica i smanjenje temeljnog (upisanog) kapitala
5.	Ostali novčani izdaci od financijskih aktivnosti
VI	Ukupno novčani izdaci od financijskih aktivnosti
C	NETO NOVČANI TOKOVI OD FINACIJSKIH AKTIVNOSTI
1.	Nerealizirane tečajne razlike po novcu i novčanim ekvivalentima
D	NETO POVEĆANJE ILI SMANJENJE NOVČANIH TOKOVA
E	NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA POČETKU RAZDOBLJA
F	NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA KRAJU RAZDOBLJA

Izvor: Narodne novine, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_09_96_1849.html (10.09.2016.)

2.2.6.4. Analiza izvješća o novčanim tijekovima kao temelj za procjenu uspješnosti upravljanja novčanim resursima

Analiza izvješća o novčanim tijekovima omogućuje da se prognoziraju novčani tijekovi u budućnosti, što čini osnovu za planiranje i radu optimalnog budžeta gotovine koji osigurava nesmetani tijek poslovanja, maksimalne zarade i čuva svako društvo od problema koje može prouzročiti pomanjkanjem novca⁴¹. Pri analizi izvješća o tijekovima gotovine mogući su različiti pristupi i postupci koji mogu biti opsežni ili manje opsežni, detaljni ili manje detaljni, ovisno o stvarnim potrebama. Međutim, analiza svakako mora obuhvatiti slijedeće⁴²:

- 1. Ostvareni rezultat neto novčanih tijekova**
- 2. Opća ocjena uspješnosti upravljanja novčanim resursima** (U praksi se najčešće izvodi na temelju horizontalne analize neto tijekova i na temelju odnosa neto tijeka u ukupnog prihoda.)
- 3. Odnos rezultata neto novčanog tijeka i neto dobitka** (Pokazuje kako se rezultat upravljanja novcem odrazijo na „stanje u novčaniku“ poduzetnika s obzirom na rezultat ostvaren prema pravilima računa dobitka/gubitka.)
- 4. Za analizu utjecaja pojedinačnih stavki novčanih tijekova na rezultat** (Koji bi se pojavio prema računu dobitka/gubitka povoljno je kombinirati podatke za određena područja aktivnosti dobivene po izravnoj i neizravnoj metodi te rezultate iz računa dobitka/gubitka.)
- 5. Stupanj pokrića gotovinskih investicija iz amortizacije i deprecijacije** (Važan je pokazatelj efikasnosti upravljanja novčanim resursima u području investiranja. Pod pretpostavkom da se druge stavke drže konstantnima, ako je gotovinsko investiranje u dugotrajnu aktivu manje od svote amortizacije i deprecijacije onda se gotovina na računima povećava, a ako je veća onda se smanjuje.)
- 6. Novčane investicije u odnosu na novčane** (I njihov utjecaj na buduće novčane tijekove treba analizirati radi definiranja politike novčanog investiranja i dugoročnog zaduživanja, jer utječu na novčane tijekove u sadašnjosti i budućnosti.)
- 7. Stjecanje i otuđenje udjela** (U drugim društvima može, također, znatno utjecati na sadašnje i buduće tijekove gotovine pa ih s toga treba posebno objaviti i analizirati.)

⁴¹ Belak. V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, RRiF-plus d.o.o., str. 120.

⁴² Belak. V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, RRiF-plus d.o.o., str. 121.

- 8. Novčani tijekovi u inozemnim valutama** (Evidentiraju se u izvještajnom valuti trgovačkog društva primjenjujući tečaj koji vrijedi između izvještajne i inozemne valute na dan novčanog tijeka pritom, ne realizirani dobitci ili gubitci proizašli iz promjena tečajeva nisu novčani tijekovi.)
- 9. Promjene na najvažnijim financijskim pozicijama** (Trebaju izvijestiti radi kompletiranja informacija o pozicijama bilance, koje uvelike utječu na stanje novčanih sredstava. Pritom se treba ograničiti na informacije koje se ne pojavljuju u bilješkama uz temeljna izvješća jer nema potrebe za dupliranjem informacija.)

2.2.6.5. Opći pristup izradi izvješća o novčanim tijekovima i njegovoj analizi

Ako se izradi izvješća o novčanim tijekovima priđe sa stajališta zadovoljenja formalne obveze i odabere izravna metoda, udovoljenje toj obvezi za računovođe možda neće biti veliki problem. Međutim, informacije koje se dobivaju na takav način neće puno ni pridonijeti sagledavanju financijskog položaja poduzetnika.⁴³ Naime, bez potpunije analize nije moguće steći potpuni uvid u to važno područje upravljanja. Zbog toga se većim društvima koja imaju na raspolaganju brojnije osoblje menadverskih računovođa može savjetovati da priđu kompleksnoj analizi tijekova gotovine i procjeni uspješnosti upravljanja novčanim resursima. Društva koja nisu u stanju, trebaju analizu i procjenu tražiti od revizorskih tvrtki.

⁴³ Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, RRiF-plus d.o.o., str. 127.

3. TEMELJNI POSTUPCI ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

3.1. Analiza komparativnih i strukturnih financijskih izvješća

Područje analize financijskih izvještaja zauzima vrlo vitalno i značajno mjesto u sveopćoj poslovnoj analizi poslovanja malih i srednjih poduzeća. Osnovna zadaća analize financijskih izvještaja je omogućiti razumijevanje financijskih izvještaja ili preciznije rečeno razumijevanje poslovanja koje je zapisano u financijskim izvještajima. Često se ističe kako se kvaliteta informacija prikazanih u financijskim izvještajima može povećati postupkom analize financijskih izvještaja⁴⁴. Analizu financijskih izvještaja opisuje kao proces primjene različitih analitičkih sredstava i tehnika pomoću kojih se podaci iz financijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje⁴⁵. Uobičajena analitička sredstva i postupci koji se koriste u analizi financijskih izvještaja su⁴⁶:

- komparativni financijski izvještaji koji omogućavaju uočavanje promjena tijekom vremena,
- uočavanje tendencija promjena pomoću serije indeksa,
- strukturni financijski izvještaji koji omogućavaju uvid u strukturu,
- analiza pomoću pokazatelja,
- specijalizirane analize.

3.1.2. Provedba horizontalne analize

Horizontalna analiza je usporedni prikaz usporednih svota najvažnijih pozicija bilance i računa dobitka/gubitka i promjena tih svota tijekom vremena (za više uzastopnih godišnjih izvješća) naime ako se želi analizirati poslovanje s dinamičkog aspekta, tada pojedinačni podaci iz financijskih izvješća najčešće nisu dostatno informativni sve dok se ne usporede s odgovarajućim podacima iz proteklih razdoblja.⁴⁷ Izvješća namijenjena dioničarima često

⁴⁴ Dečman, N. (2012). Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u republici hrvatskoj. *Ekonomski pregled*, 63(7-8), 453.

⁴⁵ Dečman, N. (2012). Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u republici hrvatskoj. *Ekonomski pregled*, 63(7-8), str. 452.

⁴⁶ Dečman, N. (2012). Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u republici hrvatskoj. *Ekonomski pregled*, 63(7-8), 453.

⁴⁷ Belak, V. (1995): *Menadžersko računovodstvo, Računovodstvo, revizija i financije*, Zagreb, RRiF-plus d.o.o., str. 93.

prikazuju istodobno podatke za dvije ili više godina. Takva se Izvješća zovu „ usporedna izvješća„. Za izračunavanje promjena u pozicijama financijskih izvješća i njihovo uspoređivanje može se odabrati bazna godina, a ostale se godine uspoređuju s njom na temelju izračuna baznog indeksa. Najveći problemi horizontalne analize jesu: inflacija, promjena obračunskog sustava kod izrade i predodjenja izvješća, promjene u politici financiranja i sve ostale promjene koje izvješća čine neusporedivim⁴⁸. U takvim slučajevima se izvješća prije uspoređivanja moraju uskladiti, a ako to nije moguće, treba uskladiti bitne stavke ili bitne pokazatelje performanse te ih onda usporediti.⁴⁹

Temeljem komparativnih financijskih izvještaja provodi se postupak horizontalne analize. Komparativni financijski izvještaji pojavljuju se kao komparativna bilanca, komparativni račun dobiti i gubitka i komparativno izvješće o novčanom toku. Takvi izvještaji sadrže financijske podatke iz nekoliko godina te apsolutne i relativne promjene tih pozicija odnosno njihovo povećanje i smanjenje. Prikazuju usporedbu pozicija s onim iz prethodnih godina te usporedbu pozicija s onim iz odabrane bazne godine. Horizontalnom analizom se utvrđuju apsolutne i relativne promjene pozicija iz financijskih izvješća u odnosu na baznu ili prethodnu godinu. U svrhu horizontalne analize financijskih izvještaja potrebni su komparativni financijski izvještaji sastavljeni u razdoblju od 3 do 5 godina, a nekada i više.

3.1.3. Provedba vertikalne analize

Vertikalna analiza prikazuje postotni udjel svake stavke financijskog izvješća u odnosu na odgovarajući zbroj.⁵⁰ Na primjer, u aktivni će tekuća aktiva biti prikazana kao postotni udio ukupne aktive. Na jednak način, troškovi za prodano, bruto profit, troškovi uprave i prodaje, kamate, operativni profit, dobitak itd., bit će prikazani kao postotni udjeli od prihoda. Iz vertikalne analize mogu se uočiti kako se kreću odnosi među pozicijama tijekom vremena. Ti odnosi odraz su politike poslovanja.⁵¹

⁴⁸ Belak. V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, RRiF-plus d.o.o., str. 93.

⁴⁹ Belak. V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, RRiF-plus d.o.o., str. 93.

⁵⁰ Belak. V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, RRiF-plus d.o.o., str. 99.

⁵¹ Belak. V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, RRiF-plus d.o.o., str. 99.

Vertikalna analiza. Obuhvaća strukturnu bilancu, strukturni račun dobiti i gubitka i strukturni izvještaj o novčanom toku. Oni sadrže podatke odnosno pozicije iz bilance, računa dobiti i gubitka i izvještaja o novčanom toku sastavljenom za jednu poslovnu godinu te postotni udio tih pozicija u određenoj vrijednosti koju izjednačava sa 100⁵². Vertikalnom analizom dobiva se uvid u strukturu financijskih izvještaja jer je veoma korisna kod usporedbe financijskih izvještaja poduzeća različitih veličina ili u slučajevima inflacije.

3.2. Pokazatelji analize na temelju izvješća o novčanom toku

Analiza na temelju izvješća o novčanom toku može se provesti na temelju četiri skupine pokazatelja. Carlaw i Mills su 1991. prikazali četiri skupine pokazatelja analize izvješća o novčanom toku⁵³:

- Pokazatelj ocjene likvidnosti i solventnosti
- Pokazatelj kvalitete dobiti
- Pokazatelj kapitalnih izdataka
- Pokazatelj povrata novčanog toka

Međutim, iako se sa izračun pojedinačnih pokazatelja koriste podatci koji se uglavnom crpe iz izvještaja o novčanom toku, pokazatelji se temelje i na podacima iz drugih izvještaja (bilance i računa dobiti i gubitka) te drugih značajnih podataka. I ovi pokazatelji služe u svrhu ocjene sigurnosti i uspješnosti poslovanja. Tako se pokazatelji likvidnosti koriste za utvrđivanje ocjene sigurnosti poslovanja, a pokazatelji kapitalnih izdataka i pokazatelji kvalitete dobiti za ocjenjivanje uspješnosti poslovanja poduzeća. Uz to, pokazatelji povrata novčanog toka upućuju na sposobnost stvaranja novca i određuju povrat novca na ukupnu imovinu, odnosno glavnici i obveze, pa se de facto i u ovom slučaju radi o svojevrsnom „pokazatelju rentabilnosti“. Stoga se i ovaj pokazatelj može ubrojiti u pokazatelje koji utvrđuju uspješnost poslovanja poduzeća⁵⁴.

⁵² Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, RRiF-plus d.o.o., str. 99.

⁵³ Žager, K. et al. (2008) Analiza financijskih izvještaja. 2. prošireno izdanje. Zagreb: Masmedia, str. 279.

⁵⁴ Žager, K. et al. (2008) Analiza financijskih izvještaja. 2. prošireno izdanje. Zagreb: Masmedia, str. 279.

3.2.1. Pokazatelj ocjene likvidnosti i solventnosti

S obzirom da se pojam likvidnosti veže uz sposobnost transformacije pojedinih oblika imovine u novac, a solventnost kao sposobnost podmirenja obveza, pokazatelji ocjene likvidnosti i solventnosti koji se računaju na temelju izvještaja o novčanom toku ukazuju na sposobnost pokrića kamata, obveza i dividendi⁵⁵.

Tablica 6: Postupak izračuna pokazatelja ocjene likvidnosti i solventnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Novčano pokriće kamata	Novčani tok iz poslovnih aktivnosti prije kamata i poreza	Rashod od kamata
Novčano pokriće dividendi običnim dioničarima	Novčani tok iz poslovnih aktivnosti	Novčani izdaci za dividende običnim dioničarima
Novčano pokriće ukupnih dividendi	Novčani tok iz poslovnih aktivnosti	Novčani izdaci za ukupne dividende
Novčano pokriće tekućih obveza	Novčani tok iz poslovnih aktivnosti	Tekuće obveze
Novčano pokriće ukupnih obveza	Novčani tok iz poslovnih aktivnosti	Ukupne obveze

Izvor: Žager, K. et al. (2008) Analiza financijskih izvještaja. 2. prošireno izdanje. Zagreb: Masmedia, str. 280.

Novčani tok iz poslovnih aktivnosti jest svakako najznačajniji izvor novca i novčanih ekvivalenata za poduzeće, pa se s toga koristi za ocjenu likvidnosti i solventnosti, ali i za izračun ostalih pokazatelja⁵⁶. Novčano pokriće kamata ukazuje na sposobnost podmirenja, odnosno pokrića kamata i zapravo pokazuje koliko su puta rashodi za kamate pokriveni novčanim tokom iz poslovnih aktivnosti prije kamata i poreza. Može se reći da je ovaj pokazatelj određena nadopuna pokazatelja pokrića troškova kamata jer se zapravo usporedbom ovih dvaju pokazatelja može uočiti odstupanje između novčanog toka i dobiti. Za ove pokazatelje trebaju biti zainteresirani vjerovnici jer upućuju na njihovu sigurnost glede naplate kamata. Sposobnost podmirenja dividendi običnih dioničara, odnosno ukupnih dividendi, može se više izračunati ako se novčani tok iz poslovnih aktivnosti usporedi s novčanim izdatcima za takve dividende. Pritom se kod izračuna povrata dividendi običnih dioničara iz novčanog toka poslovnih aktivnosti trebaju izuzeti izdatci za dividende koje su isplaćene povlaštenim dioničarima⁵⁷.

⁵⁵ Žager, K. et al. (2008) Analiza financijskih izvještaja. 2. prošireno izdanje. Zagreb: Masmedia, str. 280.

⁵⁶ Žager, K. et al. (2008) Analiza financijskih izvještaja. 2. prošireno izdanje. Zagreb: Masmedia, str. 281.

⁵⁷ Žager, K. et al. (2008) Analiza financijskih izvještaja. 2. prošireno izdanje. Zagreb: Masmedia, str. 281.

3.2.2. Pokazatelj kvalitete dobiti

Razlika između računa dobiti i gubitka i izvještaja o novčanom toku, odnosno razlika između dobiti (gubitka) tekuće godine i čistog novčanog toka proizlazi iz osnova na temelju kojih su sastavljena ova dva izvještaja. Tako je poznato da se prihodi i rashodi, kao temeljne kategorije računa dobiti i gubitka, priznaju na obračunskoj osnovi (nastanak poslovnog događaja) , dok se izvještaj o novčanom toku temelji na novčanoj osnovi, odnosno primitcima i izdatcima novca i novčanih ekvivalenata. No, na to kolika je stvarana razlika između ovih dvaju izvještaja, odnosno njihovih rezultata, ukazuju pokazatelji kvalitete dobiti. Zsigurno bi svaki vlasnik poduzeća želio da su svi prihodi poduzeća ujedno i naplaćeni, ali bi to onda u idealnim tržišnim uvjetima značilo da su i svi rashodi plaćeni. Kvaliteta takve dobiti bila bi idealna, odnosno nebi postojale razlike između primitaka i prihoda, odnosno novčanog toka i dobiti. Moglo bi se reći da bi u tom slučaju pokazatelji kvalitete prihoda bili jednaki. No, u stvarnosti to najčešće nije tako. Ako je pokazatelj kvalitete prodaje (prihoda) veći od 1, to matematički gledano znači da su novčani primici od prodaje bili veći od prihoda promatranog razdoblja.

Tablica 7: Postupak izračuna pokazatelja kvalitete dobiti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Kvaliteta prodaje (prihoda)	Novčani primici s osnove prodaje	Prihod od prodaje
Kvaliteta dobiti	Novčani tok iz poslovnih aktivnosti	Dobit iz poslovnih aktivnosti

Izvor: Žager, K. et al. (2008) Analiza financijskih izvještaja. 2. prošireno izdanje. Zagreb: Masmedia, str.282.

3.2.3. Pokazatelj kapitalnih izdataka

Poznato je da je za poslovanje poduzeća značajan kapitalna imovina, bez koje bi bilo vrlo teško provesti proizvodnju, pružiti usluge ili obaviti kupoprodaju robe. Stoga se dugotrajna kapitalna imovina uz kratkoročne izvore svakako treba financirati i dugoročnim te trajnim izvorima⁵⁸. Pokazatelji kapitalnih izdataka upućuju na sposobnost poduzeća da podmiri takve kapitalne izdatke u kratkom roku⁵⁹.

⁵⁸ Žager, K. et al. (2008) Analiza financijskih izvještaja. 2. prošireno izdanje. Zagreb: Masmedia, str. 282.

⁵⁹ Žager, K. et al. (2008) Analiza financijskih izvještaja. 2. prošireno izdanje. Zagreb: Masmedia, str. 282.

Tablica 8: Postupak izračuna pokazatelja kapitalnih izdataka

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Pokazatelj nabave kapitalne imovine	Novčani tok iz poslovnih aktivnosti-izdaci za dividende	Novčani izdaci na nabavu kapitalne imovine
Pokazatelj investiranja	Novčani tok iz investicijskih aktivnosti	Novčani tok iz financijskih aktivnosti
Pokazatelj financiranja	Novčani tok iz investicijskih aktivnosti	Novčani tok iz poslovnih aktivnosti+novčani tok iz financijskih aktivnosti

Izvor: Žager, K. et al. (2008) Analiza financijskih izvještaja. 2. prošireno izdanje. Zagreb: Masmedia, str. 282.

Promatra li se odnos novčanog toka iz poslovnih aktivnosti i visina novčanih izdataka koji su nastali nabavom dugotrajne kapitalne imovine, dobit će se pokazatelj sposobnosti financiranja takvih izdataka operativnom aktivnosti poduzeća. Pritom se mogu izuzeti izdatci za dividende dioničarima kako bi se dobila tzv. čista pokrivenost ovih izdataka novčanim tokom iz poslovnih aktivnosti. Na prvi pogled moglo bi se konsatirati da je poželjno imati što veći pokazatelj nabave kapitalne imovine. No, ni u ovom se slučaju dobiveni rezultati nemogu intepretirati sami za sebe, bez sagledavanja i drugih informacija. Iako visoka pokrivenost izdataka za nabavu kapitalne imovine može biti zato što je poduzeće ostvarilo i visok iznos novčanog toka iz poslovnih aktivnosti, ito tako visoki iznos ovog pokazatelja može nastati i zato što je poduzeće u prmatranom razdoblju imalo vrlo male investicije.

3.2.4. Pokazatelj povrata novčanog toka

Pokazatelj povrata novčanog toka prestavlja „ novčani izraz rentabilnosti“. Pokazatelji iz ove skupine trebaju se promatrati zajedno s pokazateljima investiranja koji se dobiju uvrštavanjem podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka. I u ovom slučaju, uz podatke iz financijskih izvještaja koristit će se i drugi podatci, poput podataka o broju dionoca. Dok se kod opće poznatog pokazatelja dobiti po dionici u izračun uzimaju neto dobit i broj dionica, tako se u izračun pokazatelja novčanog toka po dionici umjesto neto dobiti uzima novčani tok iz poslovnih aktivnosti. Međutim, potrebno je primjetiti kako se kod dobiti po dionici uzima neto dobit, tj. dobit iz svih aktivnosti poduzeća, a kod novčanog toka po dionici uzima se u obzir samo novčani tok iz poslovnih aktivnosti, pa ova dva pokazatelja nisu u potpunosti usporediva. Isto tako, novčani tok po dionici uzima u obzir novčani tok oz poslovnih

aktivnosti koji je umanjen za dividende povlaštenim dioničarima, što znači da se izuzimaju dividende dioničarima s povlaštenim pravima. Nadalje, umjeto broja dionica u nazivniku uobičajeno sekoriste podatci o ponderiranom prosječnom broju običnih dionica. U svakom slučaju, pokazatelj novčanog toka po dionici pokazuje koliki se maksimalni iznos novca stvorenog poslovnim aktivnostima može isplatiti po jednoj dionici⁶⁰.

Tablica 9: Postupak izračuna pokazatelja povrata novčanog toka

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Novčani tok po dionici	Novčani tok iz poslovnih aktivnosti-novčani izdaci za dividende povlaštenim dioničarima	Ponderirani prosječni broj običnih dionica
Povrat novca na uloženu imovinu	Novčani tok iz poslovnih aktivnosti+kamate+porezi	Ukupna imovina
Povrat novca na glavnica i obveze	Novčani tok iz poslovnih aktivnosti	Dioničarska glavnica+ ukupne obveze
Povrat novca na dioničku glavnica	Novčani tok iz poslovnih aktivnosti	Dioničarka glavnica

Izvor: Žager, K. et al. (2008) Analiza financijskih izvještaja. 2. prošireno izdanje. Zagreb: Masmedia, str. 283.

⁶⁰ Žager, K. et al. (2008) Analiza financijskih izvještaja. 2. prošireno izdanje. Zagreb: Masmedia, str. 283.

4. KOMAPARATIVNA I STRUKTURNA ANALIZA IZVJEŠTAJA O NOVČANOM TIJEKU NA PRIMJERU SLOBODNA DALMACIJA D.D. SPLIT

4.1. Uvod u poslovanje poduzeća Slobodna Dalmacija d.d.

Slobodna Dalmacija d.d. je poduzeće iz Splita koje se bavi izdavačkom i tiskarskom djelatnosti.

S obzirom na poslovanje godina 2015. bila je za dioničko društvo Slobodna Dalmacija Split izuzetno teška. Došlo je do znatnoga pada gospodarskoga stanja zbog čega je došlo do manje prodaje robe, usluga, problema s likvidnošću, gašenjem radnih mjesta i padom financijske moći stanovništva. U razdoblju od siječnja do prosinca 2015. poslovni prihodi su manji za 18,3 mil. kuna ili 13% u odnosu na 2014. U 2014. godini ostvareni su veći prihodi nego u 2013. godini i to za 12.796.939. U istom razdoblju 2015. godine poslovni rashodi manji su za 11,7 mil. Rezultat poslovanja 1-12/2015. je dobitak u iznosu od 1.135.790 kn, a u istom periodu 2014. godine ostvaren je dobitak u iznosu od 5.203.480 kn. Poslovni rashodi su znatno veći u 2013. godini nego u 2014. godini i to za 64.941.198. Kako bi trenutno stanje u poduzeću poboljšalo, u narednom razdoblju cilj poduzeća je nastaviti proces reorganizacije što treba dovesti do uspješnijeg poslovanja. To se namjerava postići jačanjem brendova samog poduzeća, nastojanjem da izdanja Slobodne imaju što veće učešće na tržištu i što prisniju vezu sa čitateljima i oglašivačima, da razvijaju djelatnosti vezane uz internet i nove medije.

4.2. Analiza komparativnih i strukturnih financijskih izvještaja

U tablici 10. prikazat će se komparativni izvještaj o novčanom toku poduzeća Slobodna Dalmacija d.o.o. za 2015./2014. godinu.

Tablica 10: Komparativni izvještaj o novčanom toku za 2015./2014.

OPIS STAVKE	2014.	2015.	IZNOS POVEĆANJA (SMANJENJA)	% POVEĆANJA (SMANJENJA)
POSLOVNE AKTIVNOSTI				
1. Dobit prije poreza	5.203.000	1.136.000	(4.067.000)	(92,53)
2. Amortizacija	9.160.000	9.118.000	(42.000)	(0,46)
3. Povećanje kratkoročnih obveza	822.000	0	(822.000)	(100)
4. Smanjenje kratkotrajnih potraživanja	3.316.000	291.000	(3.025.000)	(91,22)
5. Smanjenje zaliha	1.812.000	0	(1.812.000)	(100)
6. Ostala povećanja novčanog tijeka	369.000	448.000	(79.000)	(21,41)
UKUPNO POVEĆAVANJE NOVČANOGA TIJEKA OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI	20.682.000	10.993.000	(9.689.000)	(46,85)
1. Smanjenje kratkoročnih obveza	(701.000)	(2.644.000)	1.943.000	277,18
2. Povećanje kratkotrajnih potraživanja	(2.654.000)	0	(2.654.000)	(100)
3. Povećavanje zaliha	0	(452.000)	452.000	100
4. Ostalo smanjenje novčanog tijeka	(9.151.000)	(7.512.000)	(1.639.000)	(17,91)
UKUPNO SMANJENJE NOVČANOG TIJEKA OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI	(12.506.000)	(10.608.000)	1.898.000	(15,17)
NETO NOVČANI TIJEK OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI	8.176.000	385.000	(7.791.000)	(95,29)
INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI				
1. Novčani primici od prodaje dugotrajne imovine	128.000	0	(128.000)	(100)
UKUPNI NOVČANI PRIMICI OD INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI	128.000	0	(128.000)	(100)
1. Novčani izdaci za kupnju dugotrajne imovine	(2.515.000)	(1.729.000)	(786.000)	(31,29)
UKUPNI NOVČANI IZDACI OD INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI	(2.515.000)	(1.729.000)	(786.000)	(31,29)
NETO NOVČANI TIJEK OD INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI	(2.387.000)	(1.729.000)	(658.000)	(27,57)
FINANCIJSKE AKTIVNOSTI				
1. Novčani primici od glavnice kredita, zadužnica, pozajmica i drugih posudbi	2.647.000	0	2.647.000	(100)
UKUPNI NOVČANI PRIMICI OD FINANCIJSKE AKTIVNOSTI	2.647.000	0	2.647.000	(100)
1. Novčani izdaci za otplatu glavnice kredita i obveznica	(3.827.000)	0	(3.827.000)	(100)
UKUPNO SMANJENJE NOVČANOG TIJEKA OD FINANCIJSKE AKTIVNOSTI	(3.827.000)	0	(3.827.000)	(100)
NETO NOVČANI TIJEK OD FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI	1.180.000	0	1.180.000	(100)

UKUPNO POVEĆANJE /SMANJENJE NETO NOVČANOG TIJEKA	4.609.000	(1.344.000)	(3.265.000)	(129)
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA DAN 1. SIJEČNJA	1.203.000	5.812.000	4.609.000	383
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA DAN 31. PROSINCA	5.812.000	4.468.000	(1.344.000)	(23)
POVEĆANJE/SMANJENJE NOVCA I NOVČANIH EKVIVALENTA	4.609.000	(1.344.000)	(3.265.000)	(70,84)

Izvor: izrada autora prema podacima iz Godišnjih izvješća poduzeća Slobodna Dalmacija d.d.

Tablica 11: Komparativni izvještaj o novčanom toku za 2014./2013.

OPIS STAVKE	2013.	2014.	IZNOS POVEĆANJA (SMANJENJA)	% POVEĆANJA (SMANJENJA)
POSLOVNE AKTIVNOSTI				
1. Dobit prije poreza	(81.031.000)	5.203.000	(75.828.000)	(93,56)
2. Amortizacija	9.218.000	9.160.000	(58.000)	(0,63)
3. Povećanje kratkoročnih obveza	505.000	822.000	317.000	(62,77)
4. Smanjenje kratkotrajnih potraživanja	10.004.000	3.316.000	(6.688.000)	(66,85)
5. Smanjenje zaliha	69.263.000	1.812.000	(67.451.000)	(97,38)
6. Ostala povećanja novčanog tijeka	78.569.000	369.000	(78.200.000)	(99,53)
UKUPNO POVEĆAVANJE NOVČANOGA TIJEKA OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI	86.528.000	20.682.000	(65.900.000)	(76,16)
1. Smanjenje kratkoročnih obveza	5.063.000	(701.000)	(4.362.000)	(86,15)
2. Povećanje kratkotrajnih potraživanja	(22.054.000)	(2.654.000)	(19.400.000)	(87,97)
3. Povećavanje zaliha	0	0	0	0
4. Ostalo smanjenje novčanog tijeka	(57.391.000)	(9.151.000)	(48.240.000)	(84,05)
UKUPNO SMANJENJE NOVČANOG TIJEKA OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI	(84.508.000)	(12.506.000)	(72.000.000)	(85,20)
NETO NOVČANI TIJEK OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI	2.020.000	8.176.000	6.156.000	(304,75)
INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI				
1. Novčani primici od prodaje dugotrajne imovine	633.000	128.000	505.000	(79,78)
UKUPNI NOVČANI PRIMICI OD INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI	633.000	128.000	505.000	(79,78)
1. Novčani izdaci za kupnju dugotrajne imovine	(1.283.000)	(2.515.000)	1.232.000	96,02
UKUPNI NOVČANI IZDACI OD INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI	(1.283.000)	(2.515.000)	1.232.000	96,02
NETO NOVČANI TIJEK OD INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI	(650.000)	(2.387.000)	1.737.000	267,23
FINANCIJSKE AKTIVNOSTI				
1. Novčani primici od glavnice kredita, zadužnica, pozajmica i drugih posudbi	0	2.647.000	2.647.000	100

UKUPNI NOVČANI PRIMICI OD FINANCIJSKE AKTIVNOSTI	0	2.647.000	2.647.000	100
1. Novčani izdaci za otplatu glavnice kredita i obveznica	(5.032.000)	(3.827.000)	(1.205.000)	(23,95)
UKUPNO SMANJENJE NOVČANOG TIJEKA OD FINANCIJSKE AKTIVNOSTI	(5.032.000)	(3.827.000)	(1.205.000)	(23,95)
NETO NOVČANI TIJEK OD FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI	(5.032.000)	1.180.000	(3.852.000)	(76,55)
UKUPNO POVEĆANJE /SMANJENJE NETO NOVČANOG TIJEKA	(3.662.000)	4.609.000	947.000	25,86
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA DAN 1. SIJEČNJA	4.865.000	1.203.000	(3.662.000)	(75,27)
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA DAN 31. PROSINCA	1.203.000	5.812.000	4.609.000	383,12
POVEĆANJE/SMANJENJE NOVCA I NOVČANIH EKVIVALENTA	(3.662.000)	4.609.000	94.700	25,86

Izvor: izrada autora prema podacima iz Godišnjih izvješća poduzeća Slobodna Dalmacija d.d.

U komparativnom financijskom izvješću o novčanom toku može se uočiti da je čisti novčani tok u 2015. godini smanjio za 10,32%, u 2014. godini se povećao za 19,65%, te u 2013. godini se smanjio za 4,20%. 2015. godina je u odnosu na 2014. godinu mnogo slabije poslovala. Možemo zamjetiti znatno bolje poslovanje u 2014. godini nego u 2013. godini. Neto novčani tijek poslovne aktivnosti između 2015./2014. godine došlo je do značajnog povećanja i to za 95,29%. Što se tiče neto novčanog tijeka iz investicijskih aktivnosti tu također dolazi do smanjenja novčanog tijeka za 27,57%. Neto novčani tijek iz financijske aktivnosti se povećava novčani tijek između 2015./2014. godine za 100%. Neto novčani tijek poslovne aktivnosti između 2014./2013. godine povećava se za nevjerojatnih 304,75%, neto novčani tijek od investicijske aktivnosti se znatno smanjuje između 2014./2013. godine i to za 267,23%. Na samom kraju neto novčani tijek iz financijske aktivnosti se povećava između 2014./2013. godine za 76,55%. Uspoređujući 2014./2013. godine najveći pozitivni udio odlazi na novčani tok iz investicijske aktivnosti, dok ostali su u znatnom minusu. Što se tiče 2015./2014. godine jedino pozitivno se odnosi na povećanje zaliha i smanjenje zaliha.

Tablica 12: Strukturni izvještaj o novčanome toku

OPIS STAVKE	2013.	%	2014.	%	2015.	%
POSLOVNE AKTIVNOSTI						
1. Dobit prije poreza	(81.031.000)	92,97	5.203.000	22,18	1.136.000	10,33
2. Amortizacija	9.218.000	10,58	9.160.000	39,05	9.118.000	82,94
3. Povećanje kratkoročnih obveza	505.000	0,58	822.000	3,5	0	0
4. Smanjenje kratkotrajnih potraživanja	10.004.000	11,48	3.316.000	14,14	291.000	2,65
5. Smanjenje zaliha	69.263.000	79,47	1.812.000	7,72	0	0
6. Ostala povećanja novčanoh tijekom	78.569.000	90,14	369.000	1,57	448.000	4,08
UKUPNO POVEĆAVANJE NOVČANOGA TIJEKA OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI	86.528.000	99,27	20.682.000	88,17	10.993.000	100
1. Smanjenje kratkoročnih obveza	5.063.000	5,8	(701.000)	3	(2.644.000)	24,05
2. Povećanje kratkotrajnih potraživanja	(22.054.000)	25,3	(2.654.000)	11,31	0	0
3. Povećavanje zaliha	0	0	0	0	(452.000)	4,11
4. Ostalo smanjenje novčanog tijekom	(57.391.000)	65,48	(9.151.000)	39,01	(7.512.000)	68,33
UKUPNO SMANJENJE NOVČANOG TIJEKA OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI	(84.508.000)	96,96	(12.506.000)	53,31	(10.608.000)	96,5
NETO NOVČANI TIJEK OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI	2.020.000	2,32	8.176.000	34,86	385.000	3,5
INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI						
1. Novčani primici od prodaje dugotrajne imovine	633.000	0,73	128.000	0,54	0	0
UKUPNI NOVČANI PRIMICI OD INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI	633.000	0,73	128.000	0,54	0	0
1. Novčani izdaci za kupnju dugotrajne imovine	(1.283.000)	1,47	(2.515.000)	10,72	(1.729.000)	15,73
UKUPNI NOVČANI IZDACI OD INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI	(1.283.000)	1,47	(2.515.000)	10,72	(1.729.000)	15,73
NETO NOVČANI TIJEK OD INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI	(650.000)	0,75	(2.387.000)	10,17	(1.729.000)	15,73
FINANCIJSKE AKTIVNOSTI						
1. Novčani primici od glavnice kredita, zadužnica, pozajmica i drugih posudbi	0	0	2.647.000	11,28	0	0
UKUPNI NOVČANI PRIMICI OD FINANCIJSKE AKTIVNOSTI	0	0	2.647.000	11,28	0	0
1. Novčani izdaci za otplatu glavnice kredita i obveznica	(5.032.000)	5,77	(3.827.000)	16,31	0	0
UKUPNO SMANJENJE NOVČANOG TIJEKA OD FINANCIJSKE AKTIVNOSTI	(5.032.000)	5,77	(3.827.000)	16,31	0	0
NETO NOVČANI TIJEK OD	(5.032.000)	5,77	1.180.000	5,03	0	0

FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI						
UKUPNO POVEĆANJE /SMANJENJE NETO NOVČANOG TIJEKA	(3.662.000)	4,20	4.609.000	19,65	(1.344.000)	12,23
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA DAN 1. SIJEČNJA	4.865.000	5,58	1.203.000	5,12	5.812.000	52,87
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA DAN 31. PROSINCA	1.203.000	1,38	5.812.000	24,78	4.468.000	40,64
POVEĆANJE/SMANJENJE NOVCA I NOVČANIH EKVIVALENTA	(3.662.000)	4,20	4.609.000	19,65	(1.344.000)	12,23
UKUPNI PRIMICI	87.161.000	100	23.457.000	100	10.993.000	100
UKUPNI IZDACI	90.823.000	104	18.848.000	80,35	12.337.000	112
ČISTI NOVČANI TIJEK	(3.662.000)	(4,20)	4.609.000	19,65	(1.344.000)	10,32

Izvor: izrada autora prema podacima iz Godišnjih izvješća poduzeća Slobodna Dalmacija d.d.

Prilikom sastavljanja strukturnog izvještaja o novčanom toku vrijednost svake stavke u izvještaju dijeli s ukupnim iznosom svih novčanih primitaka i množi sa 100 kako bi se dobili relativni iznosi tj. postotak. Promatramo li strukturno izvješće o novčanom toku najveći udio u ukupnim novčanim primitcima odlazi na amortizaciju, dobit prije poreza. Gledajući druga aktivnosti u izvješću o novčanom toku najviše se pojavljuju aktivnosti usmjerene prodaji dobara i nabavi resursa potrebnih za obavljanje djelatnosti poduzeća. Pored toga novčani tokovi iz investicijske i financijske aktivnosti poduzeća mogu održavati pojedine primitke ili izdatke u značajnim iznosima, no, s obzirom da to da oni ne predstavljaju redovitu djelatnost poduzeća to ne mora značiti da će se oni ponavljati iz razdoblja u razdoblje. Npr. Poduzeće može u jednom obračunskom razdoblju emitirati dionice i na taj način prikupiti novčana sredstva, ali ovakva će transakcija utjecati na povećanje novčanoga toka poduzeća u godini emisije i prodaje dionica. U idućim godinama poduzeće najvjerojatnije neće uzastopno provoditi dodatne emisije dionica. Isto tako, poduzeće može prodati, primjerice, određeni građevinski objekt i dobiti novčana sredstva po toj osnovi. I dok će se u obračunskom razdoblju kada je obavljena transakcija prodaje takve dugotrajne imovine prikazati takvi novčani primici u izvješću o novčanom toku, logično je da poduzeće neće prodavati svoju imovinu iz razdoblja u razdoblje.

Vertikalnom analizom izvješća o novčanom toku mogu se uočiti glavni izvori novca i novčanih ekvivalenata, odnosno može se uočiti u koje se svrhe koriste najznačajnija novčana sredstva, a da bi slika bila potpuna, potrebno je ove informacije upotpuniti i pregledom komparativnog izvještaja o novčanom toku te ostalih financijskih izvještaja.

5. ZAKLJUČAK

Cjelokupni proces poslovnog odlučivanja je najvažniji segment postizanja uspješnosti poduzeća. Odlučivanje je najvažniji dio poslovanja kako bi se ostvario pozitivan poslovni rezultat, također je bitno da informacije, na temelju kojih se donose odluke, budu pouzdane. Najvažnije takve informacije generira računovodstvo putem financijskih izvještaja. Predmet provedbe analize financijskih izvještaja u ovome radu, u razdoblju od 2013. do 2015. godine, je poduzeće Slobodna Dalmacija d.d., Split .

U komparativnom financijskom izvješću o novčanom toku može se uočiti da je čisti novčani tok u 2015. godini smanjio za 10,32%, u 2014. godini se povećao za 19,65%, te u 2013. godini se smanjio za 4,20%. 2015. godina je u odnosu na 2014. godinu mnogo slabije poslovala. Možemo zamjetiti znatno bolje poslovanje u 2014. godini nego u 2013. godini. Neto novčani tijek poslovne aktivnosti između 2015./2014. godine došlo je do značajnog povećanja i to za 95,29%. Što se tiče neto novčanog tijeka iz investicijskih aktivnosti tu također dolazi do smanjenja novčanog tijeka za 27,57%. Neto novčani tijek iz financijske aktivnosti se povećava novčani tijek između 2015./2014. godine za 100%. Neto novčani tijek poslovne aktivnosti između 2014./2013. godine povećava se za nevjerojatnih 304,75%, neto novčani tijek od investicijske aktivnosti se znatno smanjuje između 2014./2013. godine i to za 267,23%. Na samom kraju neto novčani tijek iz financijske aktivnosti se povećava između 2014./2013. godine za 76,55%. Uspoređujući 2014./2013. godine najveći pozitivan udio odlazi na novčani tok iz investicijske aktivnosti, dok ostali su u znatnom minusu. Što se tiče 2015./2014. godine jedino pozitivno se odnosi na povećanje zaliha i smanjenje zaliha. Nakon provedene komparativnog izvješća o novčanom toku slijedi strukturni izvještaj o novčanom toku kroz razdoblje, od 2013. do 2015. godine. Prilikom sastavljanja strukturnog izvještaja o novčanom toku vrijednost svake stavke u izvještaju dijeli s ukupnim iznosom svih novčanih primitaka i množi sa 100 kako bi se dobili relativni iznosi tj. postotak.

Gledajući druge aktivnosti u novčanom toku najviše se pojavljuju aktivnosti usmjerene prodaji dobara i nabavi resursa potrebnih za obavljanje djelatnosti poduzeća. Pored toga novčani tokovi iz investicijske i financijske aktivnosti poduzeća mogu održavati pojedine primitke ili izdatke u značajnim iznosima, no, s obzirom da to da oni ne predstavljaju redovitu djelatnost poduzeća to ne mora značiti da će se oni ponavljati iz razdoblja u razdoblje.

Vertikalnom analizom izvješća o novčanom toku mogu se uočiti glavni izvori novca i novčanih ekvivalenata, odnosno može se uočiti u koje se svrhe koriste najznačajnija novčana sredstva, a da bi slika bila potpuna, potrebno je ove informacije upotpuniti i pregledom komparativnog izvještaja o novčanom toku te ostalih financijskih izvještaja.

LITERATURA

1. Belak, V. (2006): Profesionalno računovodstvo: prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima, Zgombić & Partneri – nakladništvo i informatika d.o.o., Zagreb
2. Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Računovodstvo, revizija i financije, RRiF-plus d.o.o., Zagreb
3. Bolfek, B., Stanić, M., Knežević, S. (2012). Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke. Ekonomski vjesnik: Review of Contemporary Entrepreneurship, Business, and Economic Issues, XXV(1), 146-167, raspoloživo na: <http://hrcak.srce.hr/126288> [17.08.2016]
4. Dečman, N. (2012). Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u republici hrvatskoj. Ekonomski pregled, 63(7-8), 446-467, raspoloživo na: <http://hrcak.srce.hr/86495>, [13.08.2016]
5. Gulin, D. et al. (2015) Određene pripreme radnje prije sastavljanja financijskog izvještaja, Računovodstvo i financije, 1 (2), str. 5-14
6. Narodne novine, (2015) Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja, Narodne novine d.d. Zagreb, broj 78
7. Narodne novine, (2015) Zakon o računovodstvu, Hrvatski sabor Zagreb, broj 79
8. Skupina autora (2012): Računovodstvo poduzetnika s primjerima knjiženja, RRiF-plus d.o.o., Zagreb
9. Slobodna Dalmacija d.d., (2014) Godišnji izvještaj poduzeća Slobodna Dalmacija d.d. Split (2013. i 2014. godina), [Internet], raspoloživo na: <http://drustvo.slobodnadalmacija.hr/>, [1.09.2016]
10. Slobodna Dalmacija d.d., (2015) Godišnji izvještaj poduzeća Slobodna Dalmacija d.d. Split (2014. i 2015. godina), [Internet], raspoloživo na: <http://drustvo.slobodnadalmacija.hr/>, [15.08.2016]
11. Vidučić, LJ. (2006): Financijski menadžment, RRiF-plus d.o.o., Zagreb
12. Žager, K. et al. (2008) Analiza financijskih izvještaja. 2. prošireno izdanje. Mesmedia: Zagreb

SAŽETAK

Najvažnije informacije generira računovodstvo putem financijskih izvještaja. Predmet provedbe analize financijskih izvještaja u ovome radu, u razdoblju od 2013. do 2015. godine, je poduzeće Slobodna Dalmacija d.d., Split .

U ovome radu su prikazani postupci i rezultati provedbe analize izvještaja o novčanom tijeku na primjeru poduzeća Slobodna Dalmacija d.d., Split. Problem istraživanja ovog rada predstavlja specifičnosti analize izvještaja o novčanom tijeku postupcima komparativne i strukturne analize. Cilj rada je da objasni računovodstvene postupke komparativne i strukturne analize izvještaja o novčanom tijeku na praktičnom primjeru. Rezultati analize su pokazali su da najbolja godina poslovanja Slobodne Dalmacije d.o.o. je bila 2014. godina u odnosu na 2013. i 2015. godinu. Od 2013. godine došlo je do znatnog povećanja novčanog toka u odnosu na 2014. godinu, te poslije do znatnog smanjenja novčanog toka na 2015. godinu.

Ključne riječi: novčani tijek, komparativna analiza, vertikalna analiza

SUMMARY

The most important pieces of information are generated through accounting via financial reports. The subject of financial reports analysis in this thesis is Slobodna Dalmacija Ltd Company, in the period from 2013 to 2015.

This thesis shows procedures and results of report analysis on cash flow in Slobodna Dalmacija Ltd Company, Split. The problem of research in this thesis represents peculiarities of report analysis on cash flow by means of comparative and structural analysis. The aim of this work is to explain accounting procedures of comparative and structural report analysis on cash flow on a particular example. The results of analysis have shown that the best business year for Slobodna Dalmacija Ltd Company was 2014 when compared to 2013 and 2015. Since 2013 there has been a significant increase in cash flow for 2014, whereas 2015 showed a significant decline in cash flow.

Keywords: cash flow, comparative analysis, vertical analysis

